

PRIJATELJI,
LJUBAVNICI I
VELIKA STRAŠNA
STVAR

Memoari

METJU PERI

Prevela
Dunja Lozuk

■ Laguna ■

Naslov originala

Matthew Perry

FRIENDS, LOVERS, AND THE BIG TERRIBLE THING

A Memoir

Text Copyright © 2022 by Matthew Perry

Published by arrangement with Flatiron Books

All rights reserved.

Translation copyright © 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za sve one koji pate. Prepoznaćete se.

Najbrži put do izlaza je kroz sredinu.

Robert Frost

Pomozi mi da preživim još jedan dan.

Džejms Tejlor

Sadržaj

Predgovor (Lisa Kudrou)	11
Prolog	15
1. Pogled.	27
MEĐUČIN: Njujork.	52
2. Još jedna generacija ode dođavola	56
MEĐUČIN: Metmen	74
3. Prtljag	79
MEĐUČIN: Mrtav.	101
4. Kao da sam već bio tamo	108
MEĐUČIN: Zum	127
5. Nema četvrtog zida	128
MEĐUČIN: Rupe	159
6. Brus Vilis	160
MEĐUČIN: Pakao raja	179
7. Koristi od Prijatelja	187
MEĐUČIN: Džepovi	206

8. Odiseja	209
MEĐUČIN: Kamp za traume	222
9. Utroje nije zabavnije, utroje upropasti sve	224
MEĐUČIN: Nasilje u Holivudu	233
10. Velika Strašna Stvar	236
MEĐUČIN: Odeljak za pušenje	261
11. Betmen	272
Izjave zahvalnosti	281
<i>O autoru.</i>	283

Predgovor

Lisa Kudrou

„Kako je Metju Peri?“

To pitanje su mi tokom godina najviše postavljali. Jasno mi je i zašto – stalo im je do Metjua i želeli su da čuju da je dobro. Želela sam i ja. Međutim, kad god bih čula to pitanje od novinara nakostrešila bih se jer nisam mogla da izgovorim ono što sam najviše želela: „To je njegova priča i ja nisam pozvana da pričam o tome, zar ne?!“ Takođe sam htela da dodam: „To su veoma osetljive i lične teme i ako ne razgovarate direktno sa njim onda je to trač, a ja odbijam da širim tračeve o njemu.“ Znajući da i izostanak bilo kakvog odgovora može da mu naškodi ponekad bih rekla: „Mislim da se dobro drži.“ Barem tako ne potpirujem tabloide da pišu o njemu i dajem mu mrvicu privatnosti dok pokušava da se izbori sa svojom bolešću. Iskreno, nisam bila potpuno sigurna da li uspeva u tome. Kako će vam i sam reći u ovoj knjizi, sve je držao u tajnosti i trebalo mu je mnogo vremena da se oslobodi i da nam ispriča makar deo onoga kroz šta je prošao. Tih godina nisam ni pokušala da se umešam ili da ga suočim sa problemom jer sam znala da, kada je zavisnost

u pitanju, otrežnjenje zavisi isključivo od njega. U nekim trenucima sam ipak pomislila da sam pogrešila što nisam učinila više za njega. Na kraju sam shvatila da se ova bolest nemilosrdno širila i bila istrajna da ga pobedi.

Zato sam se usredsredila na Metjua, koji je mogao da me nasmeje svaki dan, koji me je jednom nedeljno zasmejavao do suza, toliko da sam se borila za vazduh. Bio je tu, Metju koji je dovitljiv, šarmantan, mio, osećajan, veoma razuman i racionalan. I dalje je bio svoj, uprkos unutrašnjoj borbi koju je vodio potpuno sam. Isti taj Metju nam je od samog početka davao energiju tokom napornih noćnih snimanja najavne špice u fontani. „Ne sećam se kad sam poslednji put bio van fontane. Šta smo mi sad, vlažni? Ne sećam se kad sam poslednji put bio suv... Ja!“ (Zbog njega se u najavnoj špici u fontani svi smejemu).

Nakon *Prijatelja* nisam viđala Metjua svaki dan i nisam mogla ni da pretpostavim u kakvom je stanju.

Zahvaljujući ovoj knjizi otkrivam kako je zaista izgledalo živeti sa zavisnošću i preživeti. Metju mi jeste ispričao ponešto, ali ne ovako detaljno. On nam sada potpuno ogoljeno i iskreno daje uvid u svoje stanje uma. Prema tome, više niko ne mora da pita ni mene ni bilo koga kako je Metju. On lično vam daje odgovor.

Preživio je nemoguće, ali nisam ni slutila koliko puta je bio na ivici da se ne izvuče. Drago mi je da si i dalje sa nama, Meti. Bravo. Volim te.

Lisa

**Prijatelji, ljubavnici
i Velika Strašna Stvar**

Prolog

Ćao, zovem se Metju, mada me možda znate i pod drugim imenom. Prijatelji me zovu Meti.

I trebalo bi da sam mrtav.

Ono što ćete pročitati u mojoj knjizi – ako želite – možete smatrati porukom sa onog sveta. Mog onog sveta.

Bio je Sedmi Dan Bola. Kad kažem Bol, ne mislim na ono kad udarite mali prst o nogu od stola ili na film *Povratak ubice mekog srca*. Pišem Bol velikim slovom jer je ovo bio najjači Bol koji sam ikada osetio – pravi primer Platonovog Savršenog Bola. Neki kažu da porođaj najviše boli – e pa ovaj moj bol je bio najgori koji možete da zamislite ali bez radosti držanja novorođenčeta u naručju kad sve prođe.

I možda jeste bio Sedmi Dan Bola, ali je takođe bio i Deseti Dan bez Pražnjenja. Ako me razumete. Nisam srao deset dana, eto sad razumete. Nešto ozbiljno nije bilo u redu sa mnom. Nije to bio tup, pulsirajući bol kao glavobolja, čak ni probadajući kao upala pankreasa koju sam imao u tridesetim. Ovo je bio drugačiji Bol, kao da će mi celo telo eksplodirati. Kao da se svi unutrašnji organi bore da izlete

napolje. Ovo je bio Bol koji je hteo da mi poruči – ne zaje-
bavaj se sa mnom.

A tek zvukovi. O bože, ti zvukovi. Inače sam vrlo tih tip,
povučen. Ali te noći sam vrištao iz sve snage. Nekim noćima,
kada vetar utihne i kada su svi automobili parkirani, možete
čuti zastrašujuće zvuke nekog bića koje kojoti kidaju na
komade u Holivud hilsu. Isprva zvuči kao dečji smeh negde
u daljini ali ubrzo shvatite da su u pitanju vrata smrti. Na-
ravno, najgori deo je kada zavijanje prestane jer tada znate
da, šta god da je bilo napadnuto, sada je mrtvo. To je pakao.

I da, postoji pakao. Ne dozvolite da vam iko govori su-
protno. Bio sam u njemu, postoji. Kraj rasprave.

Te noći ja sam bio ta životinja bačena kojotima. Vrištao
sam, boreći se za život svim silama. Tišina je značila smrt.
Nisam bio ni svestan koliko sam bio blizu smrti.

U to vreme sam živeo u centru za odvikavanje u južnoj
Kaliforniji. To nije bilo ništa čudno – pola života sam proveo
u raznim institucijama za odvikavanje. Što je u redu kada
imaš dvadeset četiri godine, ali ne i kada imaš četrdeset dve.
A ja sam imao četrdeset devet godina i dalje se mučio da
skinem to čudovište s grbače.

U tom trenutku sam znao više o zavisnosti od opijata i
alkoholizmu od većine lekara i savetnika sa kojima sam se
susretao u tim institucijama. Nažalost, to silno znanje ništa
nije pomoglo. Da je put do otrežnjenja popločan marljivim
radom i učenjem, zavisnost bi bila samo bledo, ružno seća-
nje. Neću ulepšavati stvarnost – da bih se održao u životu
postao sam profesionalni pacijent. U četrdeset devetoj godi-
ni života plašio sam se da ostanem sam. Ako bi me ostavili
samog moj poremećeni mozak (poremećen jedino kada je
zavisnost u pitanju) našao bi izgovor da me natera da pijem
i da se drogiram. Suočen sa činjenicom da su mi decenije

života uništene zbog toga, prestravljen sam da prolazim to ponovo. Nije me strah da pričam pred dvadeset hiljada ljudi ali ostavite me samog na kauču ispred TV-a na jednu noć i biću uplašen. To je strah od sopstvenog uma, sopstvenih misli, strah da će me um naterati da se drogiram, kao što je već učinio mnogo puta. Moj um želi da me ubije i toga sam svestan. Stalno me obuzima zlokobna usamljenost, očajnička želja da će neki spoljni faktor da me izleči. Ali ja sam imao sve što je spoljašnji svet mogao da ponudi!

Džulija Roberts mi je devojka. *Nema veze, moraš da piješ.*

Kupio sam kuću iz snova – ima pogled na ceo grad! *Ne možeš da uživaš u pogledu bez svog dilera.*

Zarađujem milion dolara nedeljno, pobedio sam, zar ne? *Da li želiš da popiješ nešto? Naravno da želim, hvala.*

Imao sam sve ali sve je bila iluzija. Ništa nije moglo da mi pomogne. Prošle su godine pre nego što sam video makar obrise rešenja svog problema. Ne želim da me pogrešno razumete. Sve te stvari – Džulija i kuća iz snova i milion dolara nedeljno, sve je to bilo divno i zauvek ću biti zahvalan na svemu tome. Ja sam jedan od najsrećnijih ljudi na planeti i bogami, bilo je zabavno.

Prosto ništa od toga nije bilo rešenje. Da moram sve ponovo, da li bih otišao na audiciju za *Prijatelje*? Jok i ne bih. Da me alkohol nije smirivao i pomagao mi da se zabavim, skočio bih sa vrha neke zgrade još u dvadesetim. Moj deda, divni Olton L. Peri je odrastao uz oca alkoholičara i baš zato nije popio kap alkohola u životu, za svih svojih devedeset šest izvanrednih godina.

Ja nisam kao moj deda.

Ne pišem ovo da bi me neko žalio, ovo pišem jer je istina. Pišem jer je možda još neko zbunjen zato što i sam zna da treba da prestane da pije a ipak ne može, neko ko ima sve

informacije i razume posledice, baš kao ja. Niste sami, braćo i sestre. (U rečniku pored reči „zavisnik“ trebalo bi da stoji moja slika kako zbunjeno gledam unaokolo).

U centru za odvikavanje u južnoj Kaliforniji bio sam u dvokrevetnoj sobi sa pogledom na zapadni Los Angeles. Drugi krevet je bio za moju asistentkinju i najbolju prijateljicu Erin, lezbijku čije prijateljstvo cenim jer imam žensku osobu sa kojom ne postoji nikakva seksualna tenzija koja me je izgleda koštala svakog prijateljstva sa strejt ženama (i plus možemo zajedno da komentarišemo privlačne žene). Upoznao sam je dve godine ranije na drugoj klinici za odvikavanje gde je radila. Tada se nisam izlečio ali sam video koliko je divna i ukrao je iz te klinike i zaposlio kao svog asistenta, a kasnije mi je postala i najbolja prijateljica. Ona je takođe razumela prirodu zavisnosti i s vremenom je spoznala moje muke bolje od bilo kog lekara.

Uprkos utesi koju mi je Erin pružala, bilo je mnogo neprospavanih noći u južnoj Kaliforniji. Imam velikih problema sa snom, pogotovo kada sam u nekoj od ovih ustanova. Zapravo, mislim da nikad u životu nisam spavao duže od četiri sata. Naravno da gledanje isključivo dokumentaraca o zatvorima nije pomoglo, a pošto sam se skidao sa zanaksa izgledalo mi je kao da zapravo jesam zatvorenik i da je klinika u kojoj se nalazim zatvor. Imam psihijatra čija je mantra: „Na stvarnost se navikneš s vremenom.“ Pa, tada sam izgubio sposobnost da osetim miris i ukus stvarnosti, imao sam neku vrstu kovida za razumevanje. Bio sam potpuno van dodira sa stvarnošću.

Međutim, jedino je Bol bio vrlo stvaran, toliko da sam prestao da pušim, a ako znate koliko sam pušio znate koliko je to jasan znak da nešto ozbiljno nije bilo u redu. Jedna medicinska sestra u klinici, adekvatno prozvana Sestra Seronja,

predložila je Epsom kupku* kako bi mi olakšala bol. Isto kao što ne biste staviti flaster nekome ko je bio u saobraćajnoj nesreći, tako nećete osobu koja trpi ovoliki Bol potopiti u kupku da se marinira u sopstvenim sokovima. Ali na stvarnost se navikneš s vremenom, setimo se, tako da sam na kraju probao Epsom kupku.

Sedeo sam tako go i u bolovima i urlao kao pas koga su upravo rastrgli kojoti. Erin je čula kako zavijam, ma i ljudi u San Dijegu su me čuli koliko sam snažno urlao. Stvorila se kod vrata kupatila i pogledala moje jadno golo telo koje cvili od bola i samo rekla: „Hoćeš da te odvedem u bolnicu?“

Ako je Erin mislila da je ovo stanje za bolnicu znači da je i bilo. Pritom je primetila da sam prestao da pušim.

„To mi zvuči kao prokletu dobra ideja“, izustih između dva urlika.

Erin me je nekako izvukla iz kade i obrisala me. Počeo sam da se oblačim kada je ušla savetnica – verovatno ju je prepao zvuk psa kojeg kolju, jer je tako zvučalo.

„Vodim ga u bolnicu“, reče Erin.

Savetnica Ketrin je igrom slučaja bila prelepa plavuša koju sam navodno zaprosio kad su me doveli, samim tim nije bila baš moj najveći fan. (Ne šalim se, kad su me doveli bio sam toliko van sebe da sam je zaprosio i, kako običaj nalaže, pao niz stepenice.)

„Ovo je tipično narkomansko ponašanje“, Ketrin je rekla Erin dok sam se oblačio, „čim stigne u bolnicu tražiće lekove.“

Okej, povlačim prosidbu, pomislih.

Do tada su već svi u klinici čuli moje zavijanje i postojala su samo dva objašnjenja za takav zvuk: da su iznutrice

* Epsom so ili gorka so zapravo predstavlja soli magnezijuma, odnosno magnezijum sulfat, što znači da je potapanje u kupku koja sadrži epsom so blagi oblik terapije magnezijumom. (Prim. prev.)

zaklanog psa svuda po podu kupatila ili da neko trpi užasan Bol. Glavni savetnik Čarls – zamislite izdanak oca manekena i majke beskućnice – pridružio se Ketrin na vratima i blokirao nam izlaz.

Blokirao izlaz, šta smo mi, klinци?

„On je naš pacijent“, reče Ketrin. „Nemate pravo da ga odvedete odavde.“

„Poznajem Metija“, Erin je insistirala, „ne pokušava da nas prevari da bi došao do lekova.“

Onda me je Erin pogledala.

„Meti, da li treba da idemo u bolnicu?“ Klimnuo sam glavom i još jednom vrisnuo od bola.

„Vodim ga“, reče Erin.

Nekako smo se probili pored Ketrin i Čarlsa i izašli iz zgrade na parking. Kažem „nekako“, ne zbog toga što su Ketrin i Čarls pokušali da nas zaustave, nego zbog toga što je Bol postajao sve neizdržljiviji sa svakim korakom koji sam napravio.

Gore na nebu bila je sjajna, žuta lopta koja me je posmatrala sa potpunim prezirom ne mareći za moju agoniju.

Šta je to? Pomislih dok mi se agonija pojačavala. *Ah, pa da, sunce.* Nisam baš često izlazio napolje.

„Stiže jedna javna ličnost sa jakim bolovima u abdomenu“, najavila je Erin bolnici preko telefona dok je otključavala auto. Automobili su glupost, najobičnija stvar, sve dok vam neko ne zabrani da ih vozite, e tada postaju magična vozila slobode i simbol uspešnog prošlog života. Erin me je podigla na suvozačko sedište gde sam legao na leđa. Stomak mi se uvijao u agoniji od bolova.

Erin je sela na vozačevo mesto, okrenula se ka meni i rekla: „Hoćeš da brzo stignemo ili da izbegavam rupe na putu?“

„Ženo, samo vozi!“, uspeo sam da izustim.

U tom trenutku su Ketrin i Čarls odlučili da se dodatno potrude da nas spreče u begu, stali ispred auta i blokirali prolaz. Čarls je podigao ruke, dlanova okrenutih ka nama, kao da je pokušao da signalizira reč „Ne!“ Kao da može da svojim podignutim šapama zaustavi motorno vozilo teško hiljadu i po kilograma.

Da stvar bude gora, Erin nije mogla da upali auto. Motor se pali na glasovnu komandu jer, pa može mi se, glumio sam u *Prijateljima*. Ketrin i Dlanovi se nisu makli. Kad je ukapirala kako da upali prokletinju, ostalo je da uradi samo jedno: dala je gas, ubacila u drajv, zaokrenula auto i popela ga na ivičnjak. Samo taj mali trzaj auta sam osetio u celom telu i zamalo da umrem tad na licu mesta. Sa dva točka na ivičnjaku, projurila je pored Ketrin i Čarlsa na ulicu. Gledali su nas kako odlazimo, mada sam bio spreman da joj kažem da ih pregazi. Čovek se uplaši kad ne može da prestane da urla od bola.

Da je ovo bila samo predstava kako bih dobio lekove, zaslužio bih Oskara.

„Je l' ti to ciljaš svaki ležeći? Malo mi je loše, ne znam da li si primetila. Uspori“, molio sam je. Oboma su nam lile suze niz obraze.

„Moram da vozim brzo“, reče Erin gledajući me svojim smeđim očima punim samilosti, straha i brige. „Moramo da stignemo što pre.“

Tu negde sam izgubio svest. (Inače, na skali bola od 1 do 10, 10 je gubljenje svesti.)

(Narednih nekoliko pasusa ovo neće biti memoari već biografija jer nisam bio prisutan.)

Najbliža bolnica bila je Sveti Džon. Pošto je Erin stigla da im najavi VIP osobu preko telefona, neko nas je sačekao na ulazu u hitnu pomoć. Ne znajući koliko mi je bilo loše kad je

zvala, Erin je bila zabrinuta i za moju privatnost. Međutim, ljudi u bolnici su odmah videli da nešto ozbiljno nije u redu i odmah me sproveli na pregled. Tamo mi je rečeno da sam izgovorio: „Erin, zašto su loptice za stoni tenis na kauču?“

Nigde nije bilo ni kauča ni loptica za stoni tenis, samo sam halucinirao. (Nisam znao da od bola može da se halucinira, ali eto.) A onda je hidromorfon (moj najdraži lek na celom svetu) proradio i nakratko sam se osvestio.

Rekli su mi da moram odmah na operaciju i najednom su se sve medicinske sestre Kalifornije stvorile u mojoj sobi. Jedna se okrenula ka Erin i rekla: „Spremi se da potrčiš“. Erin je bila spremna i trčali smo. Odnosno, oni su trčali, mene su vozili punom brzinom kroz hodnik ka operacionoj sali. Zamolili su Erin da ode dve sekunde nakon što sam joj rekao: „Molim te budi tu.“ Onda sam zatvorio oči i nisam se probudio naredne dve nedelje.

Da, tako je, dame i gospodo: koma! (A oni idioti iz klinike su probali da nas zaustave?)

Prvo što se desilo nakon što sam pao u komu jeste da sam povratio u tubus za disanje i sva ta toksična govna koja su se akumulirala u meni deset dana su mi otišla direktno u pluća. Mojim plućima se to baš i nije svidelo pa je momentalno nastupila upala pluća i tada mi je debelo crevo eksplodiralo. Da ponovim za one koji nisu zastali na ovom delu – debelo crevo mi je eksplodiralo! Optuživali su me i ranije da mnogo serem ali ovoga puta je to zapravo bilo istina.

Drago mi je što se toga ne sećam.

Tada sam bio skoro ubeđen da ću umreti. Da li je bio maler što mi je debelo crevo eksplodiralo? Ili sam baš imao sreće što se to desilo u jedinoj prostoriji gde je neko mogao da mi pomogne? Bilo kako bilo, čekala me je operacija od sedam sati, što je barem bilo dovoljno vremena da svi meni

drugi ljudi stignu u bolnicu. Svakome ko je došao rečeno je: „Metju ima dva procenta šanse da preživi noć.“

Svi su bili toliko emotivno pogođeni da su se neki čak srušili na pod u čekaonici. A ja sam morao da živim sa saznanjem da su moja majka i ostali čuli tu rečenicu.

Pošto je operacija trajala sedam sati, i znajući da će u bolnici uraditi sve što je u njihovoj moći da me spasu, moja porodica i prijatelji su otišli kućama da se odmire dok se moja podsvest borila za život u vrtlogu skalpela, cevčica i krvi.

Spojler: *preživio* sam tu noć. Ali je stanje i dalje bilo nestabilno. Mojim porodici i prijateljima su rekli da jedino što može nakratko da me održi u životu jeste ECMO mašina* (ekstrakorporalna membranska oksigenacija). Ovaj potez se u medicini naziva i „poslednji pokušaj“. Četiri pacijenta je te nedelje bilo stavljeno na ECMO i svi su umrli.

Da stvar bude još gora, bolnica Sv. Džon nije imala ECMO mašinu. Pozvali su bolnicu „Sedar-Sinaj“, u kojoj su samo pogledali moj karton i rekli: „Ne želimo da Metju Peri umre u našoj bolnici.“

E, baš vam hvala.

U UCLA** takođe nisu hteli da me prime, verovatno iz istog razloga? Ko to može znati? Ali oni su barem poslali ECMO mašinu i tim stručnjaka. Bio sam prikačen na nju nekoliko sati i izgleda da je delovalo! Onda su me prebacili u UCLA ambulantnim kolima punim lekara i medicinskih sestara. (Nije bilo šanse da preživim petnaestominutnu vožnju kolima, pogotovo ako Erin vozi.)

U UCLA su me odmah odveli na kardio intenzivnu negu i to mesto je bilo moj dom narednih šest nedelja. Bio sam i

* Veštačka pluća ili ECMO (ekstrakorporalna membranska oksigenacija) je najsavremenija tehnika vantelesne cirkulacije u kojoj mašina zamjenjuje funkcije srca i pluća pacijenata. (Prim. prev.)

** Univerzitet Kalifornije u Los Anđelesu. (Prim. prev.)

dalje u komi ali iskreno mislim da mi se koma baš svidela. Ležiš ušuškan dok ti sve vreme upumpavaju lekove u vene – ima li šta bolje?

Rekli su mi da nikad nisam bio sam dok sam bio u komi. Uvek je u sobi bio član porodice ili prijatelj. Organizovali su bdenja sa svećama i molili se za mene. Bio sam okružen ljubavlju.

I konačno, nekom magijom, probudio sam se.

(Nadalje su ovo ponovo memoari.)

Prvo što sam video bilo je lice moje majke.

„Šta se dešava?“, uspeo sam da izustim. „Gde sam ja to?“

Poslednje čega sam se sećao je vožnja kolima sa Erin.

„Debelo crevo ti je eksplodiralo“, reče moja mama.

Kada sam čuo tu informaciju uradio sam ono što bi svaki komičar uradio – prevrnuo sam očima i nastavio da spavam.

Čuo sam da, kada je neko ozbiljno bolestan, dođe do određenog prekida u mozgu – nešto u stilu „Bog ti daje onoliko koliko možeš da podneseš“. U mom slučaju, tih nedelja nakon što sam se probudio iz kome, odbijao sam da čujem šta mi se tačno desilo. Previše sam se plašio da sam sam kriv za to, da sam to sebi uradio. Jedino za šta sam tada imao snage jeste moja porodica. Provodio sam sate sa svojim predivnim, duhovitim i brižnim sestrama Emili, Marijom i Medlin, koje su bile su tu kada mi je trebalo. Noću je pored mene bila Erin, nikada nisam bio sam.

Na kraju je Marija – stub Peri porodice, (moja mama je predstavnik Morison strane porodice) odlučila da je vreme da mi kažu šta mi se desilo. Ležao sam tako, sa pedesetak cevčica koje su virile iz mene kao da sam robot, vezan za krevet, dok mi je Marija objašnjavala šta se dešavalo dok sam bio u komi. Svi moji strahovi su se obistinili: ja sam bio odgovoran, sam sebi sam to uradio.

Plakao sam, uh, mnogo sam plakao. Marija se potrudila da me uteši ali utehe nije bilo. Bio sam na ivici smrti zahvaljujući svojim postupcima. Nikad se nisam drogirao jer sam neki parti manijak (a mnogo sam se drogirao). To je bio samo bezuspešni pokušaj da se osećam bolje. Samo meni može da pođe za rukom da dođem na prag smrti u pokušaju da se osećam bolje. Pa ipak sam ležao tu, i dalje živ. *Zašto? Zašto sam bio pošteđen?*

Stvari su se, doduše, prvo pogoršale pre nego što su krenule nabolje.

Svakog jutra, tako mi se bar činilo, lekar bi dolazio da mi saopšti još loših vesti. Šta god je moglo da pođe po zlu, pošlo je. Već sam imao kesu za kolostomu ali su mi barem rekli da je, hvala Bogu, privremena, a onda se izgleda pojavila fistula, rupa na crevima. Problem je bio u tome što nisu mogli da je pronađu. Kako bi mi pomogli, stavili su mi *još jednu* kesu u koju se izlivalo nešto gadno i zeleno i zbog te nove kese nisam mogao ni da jedem ni da pijem dok ne pronađu fistulu. Svakog dana su je tražili, a ja sam bio sve žedniji i žedniji. Doslovno sam molio da mi daju dijetalnu koka kolu, a čak sam i sanjao kako me juri limenka dijetalnog sprajta. Nakon punih mese dana – da, mesec dana! – napokon su pronašli fistulu u nekoj cevčici iza debelog creva. Pomislio sam: *Ej, ljudi, ako već tražite rupu u crevima, možda da pogledate u onom delu koji je JEBENO EKSPLODIRAO*. Kad su je pronašli i sanirali počeo sam polako da se oporavljam.

Osetio sam da mi je bolje kad sam shvatio da me privlači terapeutkinja koju su mi dodelili. Istini za volju, imao sam ogroman ožiljak na stomaku, ali ionako nisam bio tip koji je išao okolo bez majice. Nisam baš Metju Mekonahi, ja i kad se tuširam to radim zatvorenih očiju.

* * *

Kao što već rekoh, nikada se nisam osetio usamljeno za sve to vreme koje sam proveo u bolnicama, nijednom. Tako da, postoji svetlost na kraju tunela, tu je, samo morate mnogo da se potrudite da je vidite.

Nakon pet dugih meseci pustili su me iz bolnice. Rekli su mi da će tokom godinu dana sve dovoljno zaceliti tako da ću moći da dođem na operaciju da mi skinu kesu za kolostomu. Ali za početak sam spakovao svoje stvari u vrednosti od pet meseci boravka u bolnici i krenuo kući.

Takođe, ja sam Betmen.

Pogled

Niko ne misli da će nešto stvarno loše da mu se desi. Dok se ne desi. I niko se ne oporavi od perforiranih creva, aspiracione pneumonije i ECMO mašine. Ali neko se ipak oporavi, na primer ja.

Pišem ovo dok sedim u iznajmljenoj kući koja gleda na Tihi okean. (U istoj ulici je moja kuća koja se renovira, rekoše mi da će to trajati šest meseci, znači računam godinu dana.) Par crvenorepih jastrebova kruži ispod mene u kanjonu kojim se Pacifičke palisade spuštaju do vode. Prelep je prolećni dan u Los Angelesu. Jutros sam bio zauzet kačenjem umetničkih dela na zidove (odnosno, gledao kako ih neko drugi kači, nisam baš spretn). U poslednjih nekoliko godina sam se baš primio na umetnost i ako pažljivo pogledate ima tu da se vidi i pokoji *Benksi*. Takođe radim i na drugom nacrtu svog scenarija. U čaši mi je hladna dijetalna koka kola i puna pakla marlboroa u džepu. Nekad je to dovoljno.

Ponekad.

Sve vreme se vraćam na jednu neizbežnu činjenicu – živ sam. Kakve su mi bile šanse, same te reči koje izgovaram

su čudo kakvo ne možete ni da zamislite. Imaju neku neobičnu, blistavu osobinu, kao neki kamen sa druge planete. Niko ne može da poveruje u to. Vrlo je neobično živeti u svetu u kojem, da ste umrli, svi bi bili skrхани ali niko ne bi bio iznenađen.

Te dve reči – *živ sam* – me nadasve ispunjavaju dubokom zahvalnošću. Kada dođete na ivicu carstva nebeskog kao ja, nemate izbora, zahvalnost je neminovna, tu je na vašem stočiću kao neka luksuzna ukrasna knjiga – jedva da je i primećujete, ali tu je. S druge strane, skriveno između slabog ukusa sladića i slatkog komorača iz dijetalne koka kole, muči me i progoni nešto što mi ispunjava pluća kao svaki dim cigarete.

Ne mogu da ne postavim to jedno sveobuzimajuće pitanje: Zašto? Zašto sam živ? Mogu da naslutim odgovor ali nisam ga skroz prokljuvio. Ima veze sa pomaganjem drugima, toliko znam, ali ne znam kako. Da mi sada dođe neko ko je takođe alkoholičar i da me pita da mu pomognem da prestane da pije, pristao bih i zapravo bih mu pomogao i to je moja najbolja osobina, bez izuzetka. Mogu da pomognem očajnom čoveku da se otrezni. Odgovor na pitanje: „Zašto sam živ?“, leži tu negde. Uostalom, jedino zbog toga se osećam stvarno dobro. Neporecivo postoji Bog.

Ali znate kako, ja ne mogu da se pomirim sa tim odgovorom na pitanje „Zašto?“, jer ne mislim da dovoljno vredim. Ne možete da pružite nešto što ni sami nemate. Sve vreme imam te dosadne misli: *Nisam vredan, nebitan sam, previše zavisim od drugih*. Neprijatno mi je od ovih misli. Treba mi ljubav ali nemam poverenja u nju. Ako bih skinuo masku, masku Čendlera, i pokazao svoje pravo lice, možda me ne biste ni primetili ili još gore, primetili biste me i napustili.

A to ne smem da dopustim. To ne bih preživeo. Ne u ovom stanju. To bi me pretvorilo u česticu prašine i uništilo me.

Zbog toga ću ja ostavljati prvi. Ubediću svoj um da nešto nije u redu sa *drugom osobom* i poverovaću u to. I otići ću. *Ali nemoguće da baš niko ne valja, Mete*. Ko je tu zapravo zajednički imenilac?

I ovi ožiljci na mom stomaku. Te propale ljubavne afere. Raskid s Rejčel. (Ne s tom Rejčel, s pravom Rejčel, bivšom devojkom mojih snova, s tom Rejčel.) Sve te misli me progone dok ležim budan u četiri ujutro u svojoj kući s pogledom na Pacifičke palisade. Imam pedeset dve godine i više nije zabavno.

Svaka kuća u kojoj sam živeo imala je lep pogled. To mi je uvek najvažnija stavka pri kupovini nekretnine.

Kada sam imao pet godina slali su me avionom iz Montreala u Kanadi, gde sam živeo sa mamom, u El Ej u Kaliforniji gde sam posećivao tatu. Bio sam „maloletnik bez pratnje“ (ovo zamalo da bude naslov knjige). U to vreme su svi slali decu samu avionom, prosto se to tako radilo. Nije bilo baš ispravno ali ljudi su ipak to radili. U trenutku sam pomislio da bi to mogla biti uzbudljiva avantura ali sam ubrzo shvatio da sam previše mali da bih leteo sam i da je sve to zastrašujuće (i potpuno sranje). Neka neko dođe po mene! Imao sam pet godina, zar su svi oko mene bili poludeli?

Taj njihov potez me je koštao stotine hiljada dolara terapije, gde da tražim refundaciju?

Doduše, postoje i divne povlastice kada si maloletnik bez pratnje na letu, kao što je znak koji ti stave oko vrata na kojem piše „maloletnik bez pratnje“, prvi se ukrcavaš, neko te isprati iz aviona... Možda je to sve *trebalo* da bude

sjajno (kasnije sam kao poznata ličnost svakako osetio ove i mnoge druge povlastice na aerodromima, ali su me svaki put podsetile na taj prvi let tako da sam ih mrzeo). Stjuardese su bile zadužene da se brinu o meni ali su bile prezauzete sipanjem šampanjca u ekonomskoj klasi (tako se to radilo bezbrižnih sedamdesetih). Tada je bio ukinut limit od dva pića po putniku tako da je let ličio na šestosatni boravak u Sodomu i Gomori. Smrad alkohola se osećao svuda, a čovek pored mene je bio popio bar deset *old fešnd* koktela (prestao sam da mu brojim nakon nekoliko sati). Nisam mogao ni da pojmim zašto bi ijedna odrasla osoba želela da pije isto piće sve vreme... eh, dečja naivnost.

Ponekad bih pritisnuo dugme za pozivanje stjuardesa, ali ne često, nisam se usuđivao. Stjuardese bi samo prošle i pomazile me po glavi u svojim čizmicama i šortsevima u stilu sedamdesetih.

Bio sam jebeno prestravljen. Pokušavao sam da čitam časopis *Hajlajts* ali svaki put kada bi se avion trznuo pomislio bih da ću umreti. Nije bilo nikoga da mi uputi topli pogled uveravanja da će sve biti u redu. Stopala mi nisu dodirivala pod. Previše sam se plašio da spustim sedište i zaspim pa sam tako sedeo budan čekajući sledeći nalet turbulencije, neprestano se pitajući kako bi bilo pasti sa visine od dvanaest hiljada metara.

Nisam pao, bar ne doslovno. Konačno, avion je počeo da se spušta u prelepi kalifornijski sumrak. Video sam svetla koja trepere, ulice rasprostrte kao veliki svetlucavi magični ćilim, široke tamne površine za koje sada znam da su brda. Video sam grad koji pulsira pred mojim očima dok sam svoje malo lice prilepio uz prozor aviona, i tako živo se sećam da sam mislio da ta svetla i sva ta lepota znače da ću konačno imati roditelja.